

אורה

הלכות מגילה סימן תרפו

חיים

תצט

תרפו. דיני חיוב קריאת המגילה. וכו' סעיפים:

באר הגולה

א מימנאל רבי יוסע
ב רמז"ס פסק א'
ממנה שס דף כ':

א "חייב אדם לקרות המגילה בלילה ולחזור ולשנותה ביום יושל לילה זמנה כל הלילה ושל יום זמנה כל היום מהנץ החמה עד סוף היום ואם קראה משעלה

כף החיים

א. ועיין לעיל סימן תקפ"ה אות ח"י וסימן תרנ"א סעיף ו' ובדברינו לשם אות ס"ה:

עם עכו"ם ישפוט באדר. תענית דף כ"ט, מגן אברהם ס"ק ה':

סימן תרפז

ו) **שם.** ושל לילה זמנה כל הלילה. אף על גב דקריאת שמע עד חצות, דוקא הכא לא גורנין דלמא אתי למפשע איידי דחביבא להו, ומהאי טעמא לא אסרו ללמוד כמו גבי בדיקת חמץ. ביאור הרא"ם על הסמ"ג, והביא דבריו מגן אברהם ס"ק א' ובסוף סימן תרצ"ב. והמגן אברהם כתב הטעם דלא גזרו כמו קריאת שמע משום דעיקר קריאתה ביום כמו שכתבנו לעיל אות ב':

א) **סעיף א.** חייב אדם לקרות המגילה בלילה וכו'. דאמר רבי יהושע בן לוי חייב אדם לקרות את המגילה בלילה ולשנותה ביום שנאמר אלהי אקרא יומם ולא תענה ולילה וכו'. מגילה דף ד' ע"א. ופירש רש"י זכר לנס שהיו זועקין בימי צרתם יום ולילה:

ז) **שם.** ושל לילה זמנה כל הלילה. עד עלות השחר, ואחר עלות השחר לא יקרא דמקרי יום. מגן אברהם ריש הסימן. וכן כתב אליה רבה סימן תרפ"ח אות י"ט בשם ספר אמרוכל. וכן הסכים הנהר שלום סימן תרפ"ח סוף אות ה' כדברי מגן אברהם הנז' ודלא כדברי הט"ז שם ס"ק ו' שכתב עד הנץ החמה כמו קריאת שמע יעו"ש. וכן כתב הערך השלחן אות א' על דברי הט"ז הנז' דאינם מוכרחים יעו"ש. וכן פסק משנה ברורה אות ג'. וכתב שם האליה רבה דלכתחלה לא יאחר יותר מחצות יעו"ש:

ב) **שם.** חייב אדם לקרות המגילה בלילה וכו'. ודע דעיקר קריאת המגילה ביום כמו שכתבו התוספות דף ד' וכן כתב הרב המאירי בפסקיו, וכתב בתשובת נודע ביהודה חלק אורח חיים סימן מ"א דקריאת הלילה מדרבנן וקריאת היום מדברי קבלה יעו"ש. מחזיק ברכה אות א', שערי תשובה:

ז) **שם.** ושל לילה זמנה כל הלילה. עד עלות השחר, ואחר עלות השחר לא יקרא דמקרי יום. מגן אברהם ריש הסימן. וכן כתב אליה רבה סימן תרפ"ח אות י"ט בשם ספר אמרוכל. וכן הסכים הנהר שלום סימן תרפ"ח סוף אות ה' כדברי מגן אברהם הנז' ודלא כדברי הט"ז שם ס"ק ו' שכתב עד הנץ החמה כמו קריאת שמע יעו"ש. וכן כתב הערך השלחן אות א' על דברי הט"ז הנז' דאינם מוכרחים יעו"ש. וכן פסק משנה ברורה אות ג'. וכתב שם האליה רבה דלכתחלה לא יאחר יותר מחצות יעו"ש:

ג) **ואם** שכח לקרות המגילה בלילה או נאנס אין לה תשלומין ואין צריך לקרותה שני פעמים ביום. ברכי יוסף אות א', זכור לאברהם אות מ', שערי תשובה, רוח חיים אות א':

ח) **שם.** מהנץ החמה וכו'. דמעלות השחר יממא הוא, אבל לפי שאין הכל בקיאין בו צריכין להתמין עד הנץ החמה. רש"י מגילה י' ע"א. וכן כתב הר"ן עד הנץ החמה משום דיום ברור הוא בהנץ החמה, אבל מדינא מכי סליק צפרא יממא הוא, ומשום הכי כולם שעשו משעלה עמוד השחר כשר עכ"ל. וזמן הנץ החמה כבר כתבנו אותו לעיל בסיומן נ"ח אות יו"ד קחנו משם:

ד) **שם.** חייב אדם לקרות המגילה בלילה. היינו משעת צאת הכוכבים דאז נקרא לילה. ואפילו לנוהגין להתפלל ערבית מבעוד יום כמ"ש לעיל סימן רל"ג צריך להמתין מלקרות המגילה עד הלילה. דרשות מהרי"ל הלכות פורים. והיכא דאיכא אונס אם יכול להקדים עיין לקמן סימן תרצ"ב סעיף ד' ובדברינו לשם בס"ד:

ט) **שם.** עד סוף היום. היינו עד שקיעת החמה. ורקח סימן רל"ז. ואם נמשך עד בין השמשות יקראנה בלא ברכה משום דבין השמשות ספק יממא

ה) **שם.** חייב אדם לקרות המגילה בלילה וכו'. והא דלא מברכינן זמן בכתבת המגילה משום דלא מברכינן זמן אלא אדבר שעושין חדש משנה לשנה אבל מגילה שעושין אותה לכמה שנים לא, מודכי סוף פרק לולב הגזול, והרמב"ם בפרק י"א מהלכות ברכות והר"ד אבודרהם (והשה"ג) [שער ג'] חולקים על זה. שיירי כנסת הגדולה בהגהות הטור אות

באר הגולה

ג גרימא סס דף ג'
ד נעילא דרעא סס
והדר פשטא:

עמוד השחר יצא: ב' מבטלים תלמוד תורה לשמוע מקרא מגילה קל וחומר לשאר מצות של תורה שכולם נדחים מפני מקרא מגילה ואין לך דבר שנדחה מקרא מגילה מפניו י' חוץ ממת מצוה שאין לו קוברים (כדי לרמי) שהפוגע בו קוברו תחלה ואחר כך קורא: הגה וכל זה לא מיירי אלא נדאיכא שהיה לעשות שמיין אצל אס אי

בף החיים

המיוחד לו להתפלל שם אין צריך לילך לבית הכנסת עכ"ל. ור"ל כיון שדרכו בכך בכל השנה אין להטריחו:

הוא ובמקום ספק לא מברכינן כמו שכתבנו לעיל סימן ס"ז אות ג'. וכן כתב משנה ברורה אות ה':

(י) שם הגה. כדי צרכו. משמע דסבירא ליה דאף על פי שיש לו קוברים כיון שאינם כדי צרכו מקרי מת מצוה. וכן משמע בהגה סוף סימן תרצ"ו דסבירא ליה דקבורת מתו קודם יעו"ש. אמנם המגן אברהם ס"ק ד' הביא כמה פוסקים דסבירא להו דדוקא כשהוא בשדה שהוא מוטל בבזיון אבל בעיר מגילה קודם, וכתב וכן משמע בדרכי משה בשם אור זרוע שכתב קבורת תלמיד חכם קודם למגילה, וטעמו מדאמרינן כבוד תורה דיחיד חמיר, משמע דלשאר כל אדם מגילה קודם, וכתב וכן עיקר יעו"ש. והביא דבריו אליה רבה אות ג'. וכן כתב הפרי חדש. וכן הסכים המטה יהודה וכתב וכן נראה דעת השלחן ערוך שסתם יעו"ש. וכן כתב בביאורי הגר"א דהרמב"ם והשלחן ערוך שהשמיטו זה סבירא להו דוקא במת מצוה. וכן פסק חיי אדם כלל קנ"ה אות ו'. ומיהו אפילו בשאר מתים אם התחילו להוציאו אין מפסיקין ואפילו אי אפשר לקראה אחר כך כדאמרינן גבי קריאת שמע בפרק מי שמתו. פרי חדש, ביאורי הגר"א, משנה ברורה אות ח':

(יד) שם הגה. כדי צרכו. דהיינו עשרה על כל פנים. אשל אברהם סוף אות ד'. והוא ממה שכתוב ביורה דעה סימן שס"א סעיף א' יעו"ש. וטעם לעשרה כתב שם הש"ך ס"ק ד' כדי שיוכלו לומר קדיש וברכת אבליים:

(טו) שם הגה. וכל זה לא מיירי אלא נדאיכא שהות וכו'. והוא הדין לענין מילה ומגילה אם איכא שהות לעשות שתיהם מגילה קודם משום פרסומי ניסא. פרי חדש. וכן כתב מגן אברהם ס"ק ה'. וכן משמע מדברי הטור והשלחן ערוך שכתבו קל וחומר לשאר מצות וכו' דמקרא מגילה קודם. וכן הוא דעת התרומת הדשן סימן רס"ו, אלא שצדד לומר איפכא דכשיש שהות יקדים המילה וכשאין שהות יקרא

(י) שם. ואם קראה משעלה עמוד השחר יצא. ואם היה אונס קצת יכול לקרותה לכתחלה משעלה עמוד השחר. מגן אברהם סוף סימן תרצ"ב, משנה ברורה אות ו'. ועיין לעיל סימן תרנ"ב סעיף א' ובדברינו לשם אות ט'. וזמן עמוד השחר כבר כתבנו לעיל סימן פ"ט אות ד' יעו"ש:

(יא) סעיף ב'. מבטלין תלמוד תורה וכו'. ר"ל אפילו תלמוד תורה ששקולה כנגד כל המצות מבטלין אותה לשמוע מקרא מגילה כל שכן שאר מצות. טור, לבוש. ואפילו תלמוד תורה דרבים כגון חבורה שלומדים ביחד מבטלים, כדמשמע בגמרא (מגילה ג' ע"א) מכאן סמכו של בית רבי שמבטלין תלמוד תורה ובאין לשמוע מקרא מגילה, ובית רבי ודאי היו ישיבה גדולה ואפילו הכי היו מבטלין. ומה שאמרו שם בגמרא הא דרבים הא דיחיד, היינו רבים של כל ישראל וכמו שכתב רש"י שם. וכן כתב הב"ח ומגן אברהם ס"ק ג' והמטה יהודה והשלחן גבוה אות ד' יעו"ש. והא דמבטלין היינו כדי לשמוע מקרא מגילה בצבור כמו שכתב בית יוסף וב"ח ומגן אברהם ס"ק ב'. וכן כתב משנה ברורה אות ז':

(יב) שם. מבטלין תלמוד תורה וכו'. והלכך צריך כל אדם אפילו עסוק במצוה רבה לזוהר בה ביום ובלילה לקרותה ברוב עם עם הצבור ולבא עם אשתו וילדיו לבית הכנסת, וכן כתב הר"ן דההיא דמבטלין עבודה ושל בית רבי איירי אפילו היו יכולין לקרות בעשרה היו מבטלין העבודה ותלמוד תורה כדי לקרות עם הצבור משום ברוב עם. ב"ח, עטרת זקנים. וכן כתב חיי אדם כלל קנ"ה אות ז' דאפילו יכול לכנוס עשרה מכל מקום מצוה מן המובחר לילך לבית הכנסת הוא ואשתו ובניו לשמוע המגילה ברוב עם, ומכל מקום נראה לי מי שמתפלל כל השנה בקביעות במנין

תקא

באר הגולה
א משנה ריש מגילה:
ב צרימא סס 77
ג:

חיים

הלכות מגילה סימן תרפח

אורה

אפשר לעשות שמהן אין שום מנחה לאורייתא נדחית מפני מקרא מגילה (ר"ן וזית יוסף נסס תוספות ומהר"א מורח"י) והא דמת מנחה קודם היינו דוקא נדלפטר לו לקראת אחר כך (מהר"א מורח"י):

תרפת. דין כרכים המוקפים חומה מימות יהושע בן נון. ובו ה' סעיפים:

א *כרכים המוקפים חומה מימות יהושע בן נון² אפילו אינן מוקפים עכשיו קורין

כף החיים

(ט) ואם עומד בסוף היום ולפניו תפלת מנחה ומקרא מגילה, נראה דקריאת מגילה קודמת בין להקדימה אם יש שהות לשתיהם ובין לדחותה לגמרי אי ליכא שהות לשתיהם, וכל שכן שתפלת מנחה אפשר בתשלומין. נהר שלום:

(ך) ועיין משבצות זהב אות ג' שנסתפק הא דכל מצות נדחים מפני מגילה אם הוא זה דוקא בשל יום אבל לא בשל לילה דאינו כל כך חובה יעו"ש. אבל הרוח חיים אות ה' כתב דהדבר תלוי בפרסומי ניסא ובלילה איכא פרסומי ניסא טפי מהיום דהקול נשמע ואיכא נרות יעו"ש:

סימן תרפח

א) סעיף א. כרכים המוקפים חומה מימות יהושע בן נון וכו'. והא דתלו הדבר ביהושע ולא במשה משום דיהושע הוא עיקר כיבושה של ארץ ישראל, כן כתב הרא"ם בתוספותיו וכן כתב המאירי. ברכי יוסף אות ב', ערך השלחן אות ב'. ולמה תלו הדבר בימי יהושע כדי לחלוק כבוד לארץ ישראל שהיתה חרבה באותו זמן כדי שיהיו קוראין כבני שושן ויחשבו כאלו הן כרכים המוקפין חומה אף על פי שהן עתה חרבין הואיל והיו מוקפין בימי יהושע קורין בט"ו ויהיה זכרון לארץ ישראל בנס. הרמב"ם פרק א' מהלכות מגילה הלכה ה'. והטעם שחלקו מצוה זו לימים חלוקים וקבעו יום מיוחד לפרוים ויום מיוחד לכרכים מה שאין כן בשאר מצות, כתב בית יוסף בשם הר"ן שמפני שהיהודים היושבים בערי הפרוות והיהודים שבשושן לא נחו מאויביהם ביום אחד שהרי היהודים הפרוים נחו ב"ד והיהודים שבשושן נחו בט"ו ועשו כל אחד ביום מנוחתו משתה ושמחה לפיכך כשקבעו עליהם יום טוב לדורות קבעום לכל אחד ביום שנח בו והשוו כל הכרכים המוקפין חומה לשושן מפני שבה נעשה הנס יעו"ש. והא דאין קורין

המגילה, וטעמו כתב הכנסת הגדולה בהגהות בית יוסף משום דיכול למול בתשיעי יעו"ש, והביא דבריו מגן אברהם שם. וכן משמע לקמן סוף סימן תרצ"ג בהגה דאפילו בדאיכא שהות מילה קודם יעו"ש ובדברינו לשם. אבל בדליכא שהות כתב האשל אברהם אות ה' דלהלכה קיימא לן מילה קודם דעיקרה בשמיני יעו"ש:

זו) שם בהגה. והא דמת מצוה קודם היינו דוקא בדאפשר וכו'. אבל אם הוא סמוך לחשיכה יקרא המגילה, דהא מת מצוה אפשר לקברו בלילה, אבל אם הוא בענין שאי אפשר לקברו אחר כך מפני לסטים בודאי ידחה מקרא מגילה, דהא מת מצוה דחי עבודה לגמרי ועבודה דחי מגילה לגמרי. מגן אברהם ס"ק ו', משנה ברורה אות י"ב:

טוב) המשמר את המת חייב במגילה דיכול לסגור במקום שאין עכבר וחולדה יכולים ליכנס או יניח שמירתו למי שפטור מקריאתה. עיקרי הד"ט סימן ל"ו אות מ' בשם פחד יצחק:

ח') מי שנתאחר לבא לבית הכנסת בפורים ומצא שהצבור התחילו לברך על המגילה ואם יקרא עמהם ביני וביני יעבור רביע היום נראה דקריאת שמע דהוי דאורייתא קודם, מיהו אם היה לו שהות לקרות קריאת שמע בלבד מקמי שיתחילו הצבור מקרא מגילה בזה נראה דשפיר דמי לקרות קריאת שמע בלא ברכותיה ואחר כך יקרא מגילה בצבור ושוב יחזור ויקרא קריאת שמע בברכותיה ויתפלל ואפילו אם ביני וביני תעבור שעה רביעית ונמצא שהפסיד ברכות ואינו סומך גאולה לתפלה. נהר שלום. אמנם לפי דברי שער הכוונות דף ק"ט ע"ג שכתב דענין קריאת המגילה הוא כדי להמשיך ולגלות האור שנעשה בתפלת העמידה יעו"ש, משמע דצריך לקרות קריאת שמע ולהתפלל ואחר כך לקרות המגילה ואפילו אם אחר כך יצטרך לקרותה ביחיד:

תקב

אורה

הלכות מגילה סימן תרפח

חיים

באר הגולה בט"ו יאפילו אם הם בחוצה לארץ ואפילו אין בהם עשרה בטלנים (פירוש נטלים ממלאכתם ועוסקים בצרכי צבור) והוא שהוקף ואחר כך ישב או ישב תחלה על דעת להקיפו אחר כך לאפוקי כשנודע שישב תחלה על דעת שלא להקיפו: הגה חזן מסתמא הוקפה ולצטוף ישצה (ר"ן): ב' וכן הכפרים הנראים עמהם אפילו אינם הגאונים: ד תוספות והרא"ש שם דרבי יהושע בן לוי איירי בלא הוקף מימות יהושע בן נון: ה מימרא דרבי יהושע בן לוי שם: ו טור בשם מהר"ם מרוטנבורג: ז מימרא דרבי יהושע בן לוי שם וזרימא שם:

כף החיים

ערוך כדברי התוספות והרא"ש דאפילו אין בהם עשרה בטלנים משום דמסתמא בכרך נמצאים שם עשרה בני אדם שהולכים בוקר וערב לבית הכנסת:

ד שם הגה. פירוש בטיילים ממלאכתן ועוסקין בצרכי צבור. ורש"י פירש במגילה ג' ע"ב שבטילין ממלאכתן שיהו מצויין בבית הכנסת שחרית וערבית כדאמרינן במסכת ברכות (דף ו' ע"ב) כיון שבא הקב"ה בבית הכנסת ולא מצא שם עשרה וכו' עכ"ל. ואפשר שזהו שבאין לבית הכנסת ומבטלין הכעס קרי צרכי צבור שמגינין עליהם. ובשאלתות פירש שכולם נחלקים, שלשה לדיינים ושליח שלהם, ושני גבאי צדקה ואחד לחלק עמהם את הצדקה, וסופר וחזן ומלמד תינוקות. פתחי עולם אות ה':

ה שם. והוא שהוקף ואחר כך ישב וכו'. ואם תאמר כיון דאמר דכרך דישב ולבסוף הוקף נידון ככפר עיר המוקפת מימות יהושע בן נון היאך קורין בט"ו ניהוש דילמא ישבה ולבסוף הוקפה, יש לומר ישיבת העכו"ם אינה ישיבה ונמצא שבשעה שכבשה יהושע היתה בה חומה ולא ישבה עד שנתיישבו בה ישראל וכו', אלא דאכתי איכא למידק בעיירות המוקפות חומה שבחוצה לארץ ניהוש דילמא קדמה ישיבתן לחומתן ונמצא שהרי הן כאילו אין להם חומה, אלא איכא למימר שהולכין אחר הרוב שעל הרוב קודמת חומתן לישיבתן שכן דרך רוב המדינות מקיפין חומה תחלה ואחר כך מיישבין אותן. הר"ן:

ו שם. לאפוקי כשנודע שישב תחלה. משמע אבל מסתמא אמרינן שהוקף תחלה או שנתיישב על דעת להקיפו. וכן כתב הלבוש:

ז שם הגה. אבל מפתמא הוקפה ולבסוף ישבה. והא דבסימן ת"א כתב וסתם עיירות מוקפות לדירה שבונים בתים תחלה ואחר כך מקיפם, כתב הט"ז ס"ק ב' דמה שכתוב בסימן ת"א שתחלה בונין

המגילה בזמן הזה בפורים בי"א בי"ב בי"ג כמו שכתוב בריש מסכת מגילה, לפי שאמרו שם בגמרא אמר רבי יהודה אימתי בזמן שהשנים כתיקנן וישראל שרויין על אדמתן אבל בזמן הזה הואיל ומסתכלין בה אין קורין אותה אלא בזמנה, ופירש רש"י אבל בזמן הזה שפסקו כל אלה וישראל נפרדו ולא יגיעו שלוחי בית דין אצלם הכל צופין למקרא מגילה ואומרים יום י"ד באדר קרינן המגילה נשאר לאדר ט"ו יום וט"ו של ניסן עושין פסח ואם תקדים קריאתה יעשו פסח לסוף שלשים יום של קריאה ונמצאו אוכלין חמץ בימים אחרונים של פסח עכ"ל. והביא דבריו בית יוסף. וכן כתב הרמב"ם פרק הנוכר דבזמן הזה אין קוראין אותה אלא בזמנה שהוא י"ד וט"ו בני הכפרים ובני עיירות קוראים בי"ד ובני כרכים קוראים בט"ו. וכן כתב הטור. וכך הם דברי השלחן ערוך:

ב שם. אפילו אינן מוקפין עכשיו קורין בט"ו. דתניא רבי אליעזר ברבי יוסי אומר אשר לא חומה, אף על פי שאין לו עכשיו והיה לו קודם לכן. מגילה ג' ע"ב, ב"ח, שלחן גבוה אות ג':

ג שם. ואפילו אין בהם עשרה בטלנים. כן כתבו שם התוספות והרא"ש דכל שהוקף מימות יהושע בן נון אפילו אין בו עשרה בטלנים קורין בט"ו. אלא שהמגיד משנה כתב דשיטה אחרת יש בזה דאפילו בכרך המוקף בימות יהושע בעי עשרה בטלנים ואם לאו הרי זה כעיר וזהו דעת הרמב"ן והרשב"א עכ"ל. והביא דבריו בית יוסף וכתב דלא נתחורא שטה זו בעיני הר"ן ומכל מקום כתב שמה שנהגו עכשיו בארץ ישראל לקרות בט"ו אף על פי שברוב המקומות אין שם עשרה בטלנים שיהיו בטילים ממלאכה לעמוד בבית הכנסת אפילו לאותה שטה יש ליישב אותו מנהג דלאו דוקא בטלנים אלא כל שדרים שם עשרה בני אדם שהולכים בוקר וערב לבית הכנסת הרי הוא כאלו יש שם עשרה בטלנים עכ"ל. ועל כן פסק כאן בשלחן

סמוכים כגון שהם בהר או שסמוכים להם אפילו אינם נראים עמהם כגון שהם באר הגולה בעמק ובלבד שלא יהיו רחוקים יותר ממיל ובשושן אף על פי שאינה מוקפת ח טס ענמאל דף ב' ז:

בף החיים

דאם היו רחוקים יותר ממיל ונראים כיון דדבר זה לא נפיק מפלוגתא הוי ליה ככרך שהוא ספק שקורין ביי"ד ובט"ו כמ"ש לקמן סעיף ד' יעו"ש:

י' ושיעור מיל מודדין חוץ מן הבתים הסמוכין לעיר כמ"ש לעיל סימן שצ"ח סעיף ה' וסעיף ו' יעו"ש. וכן כתב הב"ח. ואם כן הוא הדין בכפרים הרחוקים יותר ממיל ונראים, אף על פי שאין נראים לבתים שבתוך חומת העיר אלא לבתים שחוץ לחומת העיר, כיון דלענין מדידה דינם כמו העיר הוא הדין לענין ראייה, ונכנסו לבית הספק וצריך לקרות ביי"ד ובט"ו כנזכר:

ולענין מרכבת הקיטור שיצא מחדש שהולכת עשר שעות בשעה אחת אם נחשוב שיעור המיל דוקא במהלך אדם בינוני או במהלך מרכבת הקיטור, עיין בהגהות יד שאול על יורה דעה נדברי שאול סימן שע"ה על סעיף ח' בענין עשר פרסאות שכתב אף שעכשיו נתחדש מסלת הברזל ויכול לילך ששים פרסאות ביום בכל זאת אנחנו משערים רק עשר פרסאות. ובספר מקור חיים נלה"ר חיים סאגאלוביץ סימן כ' חולק עליו ואומר דהאידינא שיש לנו מסלת הברזל כל שיכול לבא ביום אחד אפילו חמישים פרסאות מקרי מקום קרוב וכן הורה למעשה ודחה דברי השואל ומשיב [מהדורא קמא חלק ג' סימן ק"ג] יעו"ש. וכן כתב בספר נחל אשכול [על ספר האשכול חלק ב' הלכות אבלות סימן מ"ט עמוד 162 אות ט']. והביא דבריהם מסגרת זהב על קיצור השלחן ערוך סימן ר"ד אות א'. וכן כתב רב פעלים חלק ג' חלק יורה דעה סימן כ"ד בענין עשר פרסאות דכמה אחרונים גדולים הסכימו דחושבין כפי שיעור מהלך מסלת הברזל והגם דיש חולקים יש להורות כדברי המקילין יעו"ש. והגם דיש לחלק דשאני התם דקיימא לן הלכה כדברי המקל אבל, מכל מקום הכא בשיעור מיל דאיכא עוד פלוגתא אם הוא רחוק יותר ממיל ונראה אם קורין בט"ו כבני כרכים או לא כמו שכתבנו באות הקודם, ועל כן נראה דבכהאי גוונא דאם הוא רחוק יותר ממיל במהלך אדם ונראה ואם הולך במרכבת הקיטור הוא פחות ממיל יש

בתים היינו התחלה בעלמא שלא בא רק לסימן שיהיה כאן עיר, ומה שכתוב כאן שמן הסתם הוקפה ולבסוף ישיבה היינו עיקר ישיבה וקביעות מקום הוא אחר כך יעו"ש. והפרי חדש כתב דמה שכתוב בסימן ת"א שבונים בתים תחלה ואחר כך מקיפים היינו לומר שבונים הבתים תחלה אדעתא להקיפה אחר כך. וכן כתב המאמר מרדכי אות ב'. ועיין לעיל סימן ת"א אות י"ד:

ח' סעיף ב'. וכן הכפרים הנראים עמהם וכו'. והוא הדין עיירות, כן משמע בגמרא. נתיב חיים, אשל אברהם אות ג'. וכן כתב במאירי, משנה ברורה אות ה':

ט' שם. ובלבד שלא יהיו רחוקים יותר ממי"ל. מדברי הרמב"ם והטור משמע דקאי אתרווייהו בין נראה בין סמוך צריך שלא יהיו רחוקים יותר ממיל. וכן הוא דעת הר"ן. אבל דעת המגיד משנה שלא יהיו רחוקים יותר ממיל קאי דוקא אסמוך אבל נראה אפילו רחוק יותר ממיל כמו שכתב בבית יוסף יעו"ש. וכן משמע מפירושו רש"י במגילה ב' ע"ב שכתב עד כמה חשיב לה סמוך, משמע אבל נראה אפילו רחוק יותר, וכמו שכתב המגיד משנה שם דכן הוא דעת רש"י יעו"ש. וכתב המגן אברהם ס"ק ג' מדהיפך השלחן ערוך לשון הטור שמע מינה דסבירא ליה דהאי ובלבד קאי אדסמוך וכו' אבל נראה אפילו רחוק הרבה הוי ככרך כמו שכתב בבית יוסף ובמגיד משנה עכ"ל. וכן כתב המטה יהודה דדעת השלחן ערוך האי שיעורא דמיל לא קאי אלא אסמוך כשיטת רש"י והמגיד משנה וכמו שכתב המגן אברהם בכוונת השלחן ערוך ודלא כהפרי חדש דכתב דקאי גם אנראה יעו"ש. וכן כתב השלחן גבוה אות ט', מאמר מרדכי אות ג'. והברכי יוסף אות ז' כתב לענין הלכה מאחר דהרמב"ם והטור סתמו ונוטים דבריהם דגם נראה לא יהיה רחוק ממיל, וכן כתב הר"ן בהדיא, והכי מוכח דברי הרב צדה לדרך, ודעת מרן יש לדון בו, ואף לסוברים דעד כמה אסמוך קאי לא פורש שיעור נראה, נקטינן דגם כפרים הנראים לא יהיו רחוקים יותר ממיל עכ"ל. ומשמע

באר הגולה חומה מימות יהושע קורין בט"ו ה' הואיל ונעשה בו הנס: ג' כפרים ועיירות גדולות
 ט שס עגמלא דף ג' וכרכים שאינם מוקפים חומה מימות יהושע בן נון קורין ב"ד: ד' כרך שהוא
 משמיה דרצא ואמרי לה כתי: י' שס עגמנה: ב רמז"ס שס מהא דחוקיה קרי עגמלא צ"ד וט"ו וכו' דף ה':

כף החיים

(טו) **סעיף ד.** כרך שהוא ספק וכו'. והא דלא עבדינן ספיקא דיומא כמו ביום טוב של גליות,

משום דמרדכי ואסתר לא תיקנו לעשות ספיקא דיומא לא רצו חכמים אחר כך להוסיף על דבריהם, ועוד דלא יעבור כתיב, ועוד דכל החדש נהפך לשמחה. עולת שבת אות א'. ועוד יש לומר דהתם תיקנו משום דלא לייתי לאכול חמץ בפסח שהוא בכרת וכמו שכתוב במסכת ביצה דף ד' ע"ב ופירוש רש"י שם:

(טז) **שם.** כרך שהוא ספק וכו'. וטבריה צריך לקרות בה ב"ד ובט"ו שספק אם הים חשוב כחומה. מגילה ה' ע"ב, מגן אברהם ס"ק ד':

(טז) **חברון** עיר קדשנו תוב"ב כתב הרדב"ז בתשובה סימן תרפ"א דפשיטא דאינה מוקפת מימות יהושע וקורין ב"ד יעו"ש, אבל מנהג קדום לקרות בה י"ד וט"ו מספק. ברכי יוסף אות ד'. וכן כתב בספרו חיים שאל חלק ב' [סימן ל"ח] אות צ"ד יעו"ש. וכן כתב הרב תבואות הארץ בספרו תשובות דברי יוסף סימן ב' כי בכל ערי ארץ ישראל נוהגין לקרות שני ימים חוץ מעיה"ק ירושלים ת"ו שקורין יום ט"ו בלבד ודלא כדברי הרדב"ז הנז' והאר"י בישוב המנהג יעו"ש:

(יז) **וכבר** כתב הרדב"ז גופיה בתשובות החדשות חלק א' סימן רנ"ב כי גם במקומות שאין צריכים מן הדין לקרות אלא ביום י"ד בלבד אין לגעור בהם כשקורין גם ביום ט"ו כיון שקורין אותה ביום ט"ו בלא ברכה והלואי שיזכרו נפלאות ה' בכל יום יעו"ש:

(יט) **שם.** כרך שהוא ספק וכו'. וכתב הרב תיקון יששכר דף כ"ג ע"א דכן אנחנו נוהגין בצפת שבגליל העליון תוב"ב שהוא ספק וכן נוהגין בכל ערי ארץ ישראל וכפריהון המסופקות עכ"ל. וכן כתב בדף נ"ט ע"ב שבצפת ת"ו וכפריה בירי ועין זיתון קורין בהם המגילה י"ד וט"ו מפני הספק יעו"ש:

(ך) **שם.** כרך שהוא ספק וכו'. מוכח בבית יוסף דדוקא בכרך שהיא מוקפת חומה עתה אלא דמספקא

להקל ולחשוב אותם כמו כרכים וקורין בט"ו. והוא שהולכת לשם מרכבת הקיטור:

(יא) **אם** בכרך קרו ב"ד וט"ו מספק, הכפרים הנראים וסמוכים קרו ב"ד, דלא אמרו דהם ככרך אלא כשהכרך קרו בט"ו לבד, אבל אם הכרך עצמו מסופק הנראה וסמוך קרו ב"ד. משאת משה בשניות סימן ג', ברכי יוסף אות ט', זכור לאברהם אות מ', סידור בית עובד אות ה':

(יב) **כרך** המוקף מימות יהושע דקורין בו בט"ו היינו דוקא בזמן שאותו הכרך מיושב מישראל, וכן בן עיר הנמצא בו אז ואין דעתו לחזור לעירו ביום הקריאה קורא שם עמהם בט"ו, אבל אם נחרב הכרך ויצאו ישראל ממנו ואין דרים בו אלא גוים אין לו דין כרך ואם ישראל עובר באותו כרך בעת ההיא קורא בו ב"ד דכרך שאין שם ישראל נידון כעיר, כן מוכח מהירושלמי ואפילו לפי גירסת הרמב"ן ודלא כהרב חיד"א ברכי יוסף לפי גירסת הרמב"ן, וכן מוכח מדברי השלחן ערוך והפוסקים שכתבו אף על פי שאין בו עשרה בטלנים דמוכח עשרה בטלנים לא בעינן אבל שיהיו ישראל דרים בו בעינן. בית עובד אות ז' יעו"ש:

(יג) **כפרים** הסמוכים והנראים עם אותו כרך המוקף שאין בו דיירי ישראל או שאין בו עשרה דיירי ישראל, פשיטא דאין קורין אלא ב"ד כיון דאותו כרך עצמו נידון כעיר כמו שכתבתי לעיל, וכן כתב הרב משאת משה בפשיטות בשניות סימן ג', וכן עיקר, ודלא כהרב חיד"א שם שצדד בזה בתחלה יעו"ש. בית עובד אות ח':

(יד) **סעיף ג.** קורין ב"ד. מי שדינו לקרוא בט"ו אינו יכול לקרוא ולפטור לבני י"ד ביום י"ד וכן להיפך כיון שאינו מחויב עתה בדבר. פרי חדש בסעיף א'. מיהו המשבצות זהב אות (ב') [ד'] כתב דדוקא בן עיר אינו יכול לקרוא לבני כרך ביום ט"ו, אבל בן כרך אם קרא לבן עיר ביום י"ד בדיעבד יצא יעו"ש. והביא דבריו משנה ברורה אות ח'. ועיין לקמן אות כ"ו:

אורה

הלכות מגילה סימן תרפח

חיים

תקה

ספק אם הוקף בימי יהושע אם לאו קורין בי"ד ובט"ו ובליליהן ל' ולא יברך כי באר הגולה
ל' ש: מ רמז"ס
צפרק א' ממשנה דף
י"ט וכאוקימתא דרבנא
וכפירוש רש"י ש:ס:
* ר"ל בזמן קריאת המקום שהוא צו עתה לא זמן המקום שי"א משם, כן כתב הרב המגיד ש:ס:

כף החיים

ספר תורה ולא על הנסים דמקרי צרכי יחיד דאינה לכל ישראל. כתונת יוסף סימן ל"א, עיקרי הד"ט סימן ל"ו אות כ"ט. ועיין בן איש חי פרשת תצוה אות י"ד שכתב דבעיר בגדאד יע"א אשר בארץ בבל שנוהגין לקרות י"ד וט"ו מספק היו נוהגין להוציא ספר תורה ולומר על הנסים גם ביום שני, וזקנו הגאון ביטל אותם מלומר על הנסים משום הפסק, אבל בהוצאת ספר תורה הניחם במנהגם משום דליכא חשש ברכה לבטלה יעו"ש. ועיין שלחן גבוה סימן תרצ"ג אות ב' שכתב שאין לערער על שום מנהג יעו"ש:

כו) **שם**. שהוא זמן קריאה לרוב העולם. דאף בני כרכים יוצאים בדיעבד בי"ד כמו שכתוב בירושלמי. ביאורי הגר"א. ועיין לעיל אות י"ד:

כז) **סעיף ה**. בן עיר שהלך לברך וכו'. וילפינן לה מדכתיב על כן היהודים הפרזים היושבים בערי הפרזות, מכדי כתיב היהודים הפרזים למה ליה למכתב היושבים בערי הפרזות, הא קא משמע לן דפרוז בן יומו קרוי פרוז וממילא נמי מוקף בן יומו קרוי מוקף. מגילה י"ט ע"א, ט"ז ס"ק ה':

כח) **שם**. אם היה דעתו לחזור למקומו בזמן קריאה. ר"ל בזמן קריאת המקום שהוא בו עתה, לא זמן המקום שיצא משם. כן כתב המגיד משנה פרק א' דמגילה הלכה יו"ד, באר הגולה, פרי חדש:

כט) **שם**. ונתעכב ולא חזר וכו'. זהו לשון הרמב"ם פרק א' דמגילה הלכה יו"ד. ועוד יש כמה פירושים כמו שכתב בבית יוסף וט"ז ס"ק ו' יעו"ש. וכתב הרמ"ע מפאנו בספר אלפסי זוטא כ"י וז"ל מסקנא דשמעתא בן כרך שהלך לעיר ועתיד לחזור בליל י"ד אפילו אחר חצות ונתעכב ולא חזר קורא בט"ו כאנשי מקומו, דכיון שלא נתחייב בקריאתה בעיר בלילה אף ביומו אינו פרוז, אבל אם אינו עתיד לחזור בליל י"ד אף על פי שעתיד לחזור ביום הנה משיאיר מזרח ביום י"ד יהיה פרוז בן יומו ולילו עמו

לן אם היתה מוקפת נמי מימות יהושע, אבל אם אין לה חומה עתה אינו בכלל הספק וקורין בי"ד. פרי חדש. מיהו מסתמיות דברי השלחן ערוך והאחרונים משמע דאין חילוק וכל שהוא ספק קורין בי"ד וט"ו. ועיין לעיל אות ח"י:

כא) **בחוצה** לארץ יש כרכים שראוי להסתפק בהן, של"ה, ולבוש כתב דמדינות אלו (ר"ל בערי אשכנז) אין להסתפק לפי שהם בצפון ורחוקים מארץ ישראל וידוע שלא היו מיושבים בזמן יהושע. מגן אברהם ס"ק ד', משנה ברורה אות ט':

כב) **שם**. קורין בי"ד וט"ו וכו'. ונוהגין שמחה ומתנות לאביונים בשניהם. ריא"ז, הובאו דבריו בשלטי הגבורים פרק קמא דמגילה, כנסת הגדולה בהגהות הטור, מגן אברהם ס"ק ה', משנה ברורה אות יו"ד. ועיין לקמן סימן תרצ"ה אות נ"ד:

כג) **וכתב** בשער הכוונות דף ק"ט ע"א על האר"י ז"ל בהיותו בבית הכנסת של האשכנזים ביום ט"ו לאדר שהוא יום השני של פורים בהיותו בצפת ת"ו לא היה אומר על הנסים, וכן מהרח"ו ז"ל בהיותו בדמשק ביום שני של הפורים לא היה אומר על הנסים, וכתוב שם הטעם כי בענין הפסקה בעמידה לא היה מפסיק מספק אבל בשאר מצות פורים כמו משלוח מנות ומתנות לאביונים גם ביום השני היה נוהג לעשות כן מספיקא. ועיין לקמן סימן תרצ"ג סעיף ב':

כד) **שם**. ולא יברך כי אם בי"ד. הקשה הב"ח בשם רש"ל דיברך בשניהם מידי דהוי אשני ימים טובים של גליות וכו' עיי"ש, ולי נראה דלא קשה מידי דדוקא על מצוה שתיקנו חכמים לעשות מספק מברכים, אבל מצות שאנו עושים מספק אין מברכין אפילו על ספק דאורייתא כמ"ש ביורה דעה סימן כ"ח יעו"ש. מגן אברהם ס"ק ו':

כה) **שם**. ולא יברך כי אם בי"ד. ולא יאמרו בליל ט"ו סדר קדושה ואתה קדוש ולא יוציאו

באר הגולה

ג משנה ע"ד ט"ז
מ מלא כתוב ע"כ
מנהג ירושלים:

כמקומו ואם לא היה בדעתו לחזור אלא לאחר זמן הקריאה קורא עם אנשי המקום שהוא שם: הגה ולאס הוא צמדצר או צספינה קורא ציוס י"ד כמו רוצ העולס (כל צו): ו ציוס ט"ו שחל להיות בשבת אין קורין המגילה בשבת אלא מקדימים לקרותה בערב שבת ווגובים מעות מתנות עניים ומחלקים אותם בו ציוס וציוס שבת

בפ החיים

לג) שם. ציוס ט"ו שחל להיות בשבת. וציוס שבת שלפניו שהוא ח' לאדר קוראים פרשת זכור ומפטירין פקדתי. בית יוסף, מגן אברהם ס"ק ח'. וכן כתבנו לעיל סימן תרפ"ה אות ט"ז:

לד) שם. אין קורין המגילה בשבת. ההכל חייבין במקרא מגילה ואין הכל בקיאין במקרא מגילה גזירה שמה יטלנה בידו וילך אצל בקי ללמוד ויעבירנה ארבע אמות ברשות הרבים, ויש אומרים מפני שעניניהם של עניים נשואות במקרא מגילה לקבל מתנות האביונים ואי אפשר בשבת. מגילה ד' ע"ב ופירוש רש"י שם. ואם מותר לטלטל המגילה בשבת כבר כתבנו זה לעיל סימן ש"ח אות מ"ח יעו"ש:

לה) שם. אלא מקדימין לקרותה בערב שבת. ואין מאחרין אותה לאחר שבת דהוי ליה ט"ז ואמר קרא ולא יעבור. רש"י מגילה ב' ע"א על המשנה:

לו) שם. אלא מקדימין לקרותה בערב שבת. ובלייל ששי כשקורין המגילה בירושלים ליל י"ד שלא בזמנה אחר קריאת המגילה לא יאמר סדר קדושה דיומא גרים ואין זה פורים שלהם. מהר"ם די לונזאנו בכ"י והסכים עמו מהר"א אזולאי בהגהותיו כ"י, ברכי יוסף אות י"ג. אמנם היפה ללב חלק ה' סימן תרצ"ג אות ב' כתב דלפי טעם הכלבו שכתב שקריאת המגילה ציוס ובלילה יצא מקרא דכתיב אקרא יומם וכו' ועל כן נהגו לפתוח אחר הקריאה בפסוק ואתה קדוש שהוא באותו מזמור, אם כן הקריאה גרים וכל זמן שקורין המגילה צריך לומר אחריה סדר קדושה יעו"ש. וכן כתב הרב שם חדש על ספר היראים בסוף עמוד זמנים דבשנת התקפ"ח חל ט"ו בשבת ואמרו סדר קדושה בלייל י"ד אחר המגילה בק"ק חסידים יכב"ץ וכן שנת התקצ"ב עכ"ל. ועיין לקמן סימן תרצ"ג אות ד':

לז) שם. וגובין מעות מתנות עניים וכו'. ואין אומרים בו על הנסים ואין מוציאין בו ספר תורה. בית יוסף בשם מנהג ירושלים:

לח) שם. וגובין מעות מתנות עניים וכו'. נראה דמנות

למפרע לפיכך קורא עמהם לילה וציוס, ואם הלך אחר כך לכרך חוזר וקורא כמותם ומברך עליה כאן וכאן, והוא הדין לבן עיר שהלך לכרך אם עתיד לחזור למקומו בלייל ט"ו אפילו אחר חצות קורא לבדו בכרך ביי"ד לילה וציוס, אבל אם עתיד להאיר לו מזרח בט"ו והוא בכרך נעשה מוקף בן יומם ואינו קורא אלא בט"ו, ואפילו חזר לעירו בלייל ט"ו הואיל וחשכה לו בכרך נתחייב לכרך ולקרות בט"ו לילה וציוס כיון שנעשה מוקף, וכן עיר שעקר דירתו והלך לכרך ליל ט"ו נתחייב כאן וכאן, וכן כרך שעקר דירתו והלך לעיר ליל ט"ו הרי זה פטור כאן וכאן עכ"ל. מחזיק ברכה אות ג'. ומיהו מה שכתב ומברך עליה כאן וכאן, כבר כתבנו לעיל אות כ"ו דאף בני כרך אם קראו ביי"ד בדיעבד יצאו ידי חובה יעו"ש, אלא רק יש לקרות בלא ברכה ואם אפשר יש לשמוע הברכה מאחרים ויתכוין לצאת. וכן מה שכתב בן עיר שעקר דירתו וכו' נתחייב כאן וכאן, הערך השלחן אות ה' כתב כיון שקרא בעירו ביי"ד אינו חוזר וקורא בט"ו יעו"ש:

לא) שם. ואם לא היה בדעתו לחזור אלא לאחר זמן הקריאה וכו'. ר"ל לאחר זמן קריאת המקום שהוא בו עתה כמו שכתבנו לעיל אות כ"ח. ור"ל כגון בן כרך שהלך לעיר שקורין ציוס וציוס ואין דעתו לחזור למקומו אלא לאחר י"ד קורא עמהם ציוס וציוס. וכבר כתבנו באות הקודם דכל שאין דעתו לחזור אלא עד שיאיר היום הוי פרוז בן יומם וגם בלייל צריך לקרות עמהם:

לב) שם הנה. ואם הוא במדבר או בספינה קורא ציוס וציוס וכו'. אפילו הוא בן כרך. דרכי משה אות ב' בשם הכלבו, אליה רבה אות יו"ד, משנה ברורה אות י"ג:

לג) סעיף ו. ציוס ט"ו שחל להיות בשבת. אבל ציוס י"ד אי אפשר לחול בשבת דאם כן יבא פסח ציוס שני ולא בד"ו פסח כמ"ש לעיל סימן תכ"ח סעיף א' יעו"ש:

מוציאין שני ספרים ובשני קורין ויבא עמלק ואומרים על הנסים "ואין עושים" באר הגולה
ע"ה ס"ח פסק קמח
דמגלה:

בפ החיים

בענינו של יום. מגילה ד' ע"א. וכדי שיזכרו ענין
היום. טור. הא אם חל בחול אין דורשין דקריאת
המגילה הוי פרסום. יד אהרן בהגהות הטור, משנה
ברורה אות ט"ז:

מב) שם. ואומרים על הנסים. וכן הסכים הרדב"ז
בתשובה סימן תק"ח דאומרים על הנסים
בט"ו ואם אמר על הנסים בי"ד אין מחזירין אותו וכן
אם אמרו בשני הימים לא הפסיד יעו"ש, וכן כתב
הרשב"ץ בחלק ג' סימן רצ"ח דעל הנסים בט"ו. ברכי
יוסף אות י"ד. ועיין לעיל אות כ"ג ואות כ"ה:

מג) וכתב שם הרדב"ז מגילה ומתנות לאבינוים בי"ד
וסעודה ומשלוח מנות בט"ו יעו"ש. ברכי
יוסף שם. ועיין לקמן אות מ"ה:

מד) שם. ואומרים על הנסים. בין בתפלה בין בברכת
המזון. זקן אהרן סוף סימן קל"ז. מיהו הרב
שם חדש על ספר היראים סוף עמוד זמנים כתב
לדקדק מדברי הפוסקים דאין אומרים על הנסים
בברכת המזון ביום ט"ו שחל בשבת. אבל אינו מוכרח
כאשר יראה הרואה, וגם הוא בעצמו כתב שלא הודו
לו חבריו ורבותיו כיעו"ש. וכן הוא האמת שצריך
לומר גם בברכת המזון כמו ראש חודש וחול המועד
וחנוכה שאף על פי שאין בהם חיוב סעודה אומרים
בהם יעלה ויבא ועל הנסים ולא חשיבא הפסק כיון
שהוא מעניינא דיומא. וכן משמע מסתמיות דברי
השלחן ערוך וכל הפוסקים ראשונים והאחרונים דלא
הזכירו דבר זה מעולם:

מה) שם. ואין עושין סעודת פורים עד יום אחד
בשבת. דגרסינן בירושלמי ויעשו אותה
בשבת, אמר ליה לעשות אותם ימי משתה [ושמחה]
כתיב את ששמחתו תלויה בבית דין יצא זה ששמחתו
בידי שמים, דשמחת שבת אינה מתקנת מרדכי אלא
בידי שמים. בית יוסף. וכן הסכים הר"ן. וכן הוא דעת
הרדב"ז כדברי השלחן ערוך לעשות הסעודה יום אחד
בשבת כמו שכתבנו לעיל אות מ"ג, וכן כתב עוד
הרדב"ז בחלק ה' סימן שני אלפים ק"ה יעו"ש. מיהו
הרלנ"ח בתשובה סימן ל"ב האריך בראיות שהסעודה
היא בשבת ועשה כן מעשה בירושלים, וגם המשלוח

נמי גרירי בתר המתנות, וכן כתב כנסת הגדולה סימן
תרצ"ה בהגהות הטור בשם תיקון יששכר יעו"ש, וכן
מוכח מהירושלמי ומדברי הר"ן שהעתיק מרן סימן
תרצ"ז גבי י"ד שבאדר ראשון דלשלוח מנות חלוקין
מהשמחה יעו"ש, וכן נראה מפירושו רש"י ריש דף ה',
אבל הרלנ"ח סימן ל"ב הביאו הב"ח ומגן אברהם ס"ק
יו"ד כתב דהמנות דינן כמו סעודה, וכן דעת הרדב"ז
סימן (תק"א) [תק"ח] חלק א' יעו"ש, וכן נראה מלשון
הפרי חדש ריש סימן תרצ"ה יעו"ש. מטה יהודה.
ומיהו עיין שם בפרי חדש שכתב דיום ט"ו שחל להיות
בשבת לבני כרכים כפי מה שכתבתי לעיל בסימן
תרפ"ח לעשות הסעודה ביום ט"ו וט"ז גם חייבים
לשלוח מנות בשני הימים יעו"ש. נמצא דדבר זה
בפלוגתא שנייא, יש אומרים ביום י"ד, ויש אומרים
ביום ט"ו וביום ט"ז. וירא שמים יצא ידי כולם לשלוח
בשלושת הימים. אך ביום שבת אינו יכול לשלוח אלא
במקום שיש עירוב כנודע, או ישלח לחבירו השכן
בחצרו דשם ודאי עשו עירובי חצרות. ועיין עוד לקמן
אות מ"ה:

מז) שם. ובשני קורין ויבא עמלק. ומפטירין פקדתי
אף על פי שמפטירין בה בשבת הקודם
בפרשת זכור. הרלנ"ח סימן ל"ב, ב"ח, כנסת הגדולה
בהגהות בית יוסף, מגן אברהם ס"ק ח', אליה רבה
אות י"ג, משנה ברורה אות ט"ז. וכן כתב הרב פרי
האדמה חלק ד' דף א' ע"ב דלא כתיקון יששכר שכתב
דמפטירין בפרשת השבוע יעו"ש. וכן כתב הרב בנו
בספר ברכות מים על סימן זה בסעיף זה. מיהו בני
עירות מפטירין בפרשת השבוע. אליה רבה שם, משנה
ברורה שם. והוא משום דהפטרה צריכה להיות מעין
המפטיר כמ"ש לעיל סימן תרפ"ה. ועל כן בני הכרכים
שקורא המפטיר ויבא עמלק מפטירין פקדתי, אבל בני
עירות שקורא המפטיר בפרשת השבוע מפטירין גם
כן בהפטרת השבוע:

מח) שם. ובשני קורין ויבא עמלק. ואם שכחו לקרות
צריך לחזור דדוקא בחנוכה אין משגיחין.
פרח שושן כלל א' סימן ח', ערך השלחן אות ז':

מא) שם. ואומרים על הנסים. ושואלין ודורשין

באר הגולה סעודת פורים עד יום אחד בשבת: ז^ה המפרש בים והיוצא בשיירא ואינו מוצא פ טור נשס טדו מגילה להוליך עמו יקראנה בי"ג או בי"ב או בי"א בלא ברכה ואם אי אפשר ממצינח: מ

כף החיים

יתענה מפני הסעודה והוא יום שאין אומרים תחנונים עכ"ל. שם חדש על ספר יראים סוף עמוד זמנים:

מח) ולענין על הנסים אם אומרים בברכת המזון בסעודה שעושים ביום ט"ז לכבוד פורים, עיין בהלכות קטנות חלק ב' סוף סימן קל"ו שהניח בצ"ע. אבל הרב שם חדש כתב שם בשם מוהר"י אלגאזי דיש לאומרה בהרחמן אבל לא בתוך ברכת המזון משום הפסק יעו"ש:

מט) ולענין מלאכה כתב מוהר"י אלגאזי סימן ט' דו"ל לענין מלאכה נראה להחמיר לדין דיתבינן בירושלים ת"ו וחל בשבת ט"ו וכו' והנכון להחמיר שלא להניח לספרים ישראל שיעשו מלאכה בערב שבת ושיקדימו להסתפר ביום י"ג, כדי שלא יבואו לטעות לעשות מלאכתם גם בט"ו שחל בערב שבת בשאר השנים, כדרך שאסרו הפוסקים בכמה דברים מהאי טעמא שלא לטעות משנה לשנה עכ"ל. והביא דבריו שם חדש שם. וכתב שם שם חדש דבשנת התקפ"ה צוה הרב מהרש"מ סו"ן לסגור חנויות הספרים יעו"ש. ועיין לקמן סימן תרצ"ו סעיף א' וסעיף ב' ובדברינו לשם בס"ד:

י) סעיף ז. ואינו מוצא מגילה להוליך עמו. דאם היה מוצא מחויב ליקחה עמו ולקרות בי"ד. בית יוסף בשם הרוקח ותוספתא ובה"ג, משנה ברורה אות י"ט:

נא) שם. יקראנה בי"ג וכו'. ובעל העיטור כתב שהאידנא אין קורין אותה כלל אלא בי"ד אפילו מי שיוצא בשיירא. והביא דבריו הטור וכתב וטוב לקרותה בלא ברכה. ועל כן פסק כן בשלחן ערוך שיקראנה בלא ברכה:

נב) שם. יקראנה בי"ג וכו'. ובירושלמי פרק קמא דמגילה תניא כל החודש כשר לקריאת מגילה שנאמר והחודש אשר נהפך להם מיגון לשמחה, אמר רבי חלבו ובלבד עד ט"ו, הא דתימא כל החודש כשר לקריאת המגילה בשביל הולכי דרכים שאין בידם מגילה וכו'. וכתב בית יוסף דהיא דירושלמי דכל החודש כשר לקריאת מגילה לא סבירא ליה לתלמודא

מנות זמנם הכי כי המנות הם מהסעודה יעו"ש. והביא דבריו הב"ח והט"ז ס"ק ח'. וכן בספר תיקון יששכר האריך בזה מדף כ"ח עד דף ל' והסכים שעושים סעודת פורים בשבת יעו"ש. והמאירי כתב שעושים בי"ד ולא יאחרו יעו"ש. וכן כתב הר"ן בשם הראשונים, והביא דבריו דרכי משה אות ג'. אבל המגן אברהם ס"ק יו"ד הסכים לדברי השלחן ערוך וכתב דראיות הרלנ"ח אינן מוכרחות וגם אין בנו כח לחלוק על הירושלמי יעו"ש. וכן הוא דעת העולת שבת אות ג'. וכן הסכים הנודע ביהודה מהדורא קמא סימן מ"ב כדברי השלחן ערוך ודלא כהרלנ"ח יעו"ש, והביא דבריו השערי תשובה. והפרי חדש כתב יש להחמיר ולעשותה בט"ו ובט"ז וכך אנו נוהגין יעו"ש. והביא דבריו הברכי יוסף אות ט"ו וכתב דהמחמיר תבא עליו ברכה אבל לענין דינא כיון דהכי אתמר בירושלמי בהדיא ויש להשוות תלמודין כמו שכתב הרשב"ץ הכי נקטינן וכהסכמת מרן והרדב"ז וארחות חיים וסיעתם וכן משמע מדברי הר"ף והרא"ש כמו שכתב הר"ן על דברי הרא"ה יעו"ש. וכן כתב השלחן גבוה אות כ"א דאין לנו אלא כפסק השלחן ערוך יעו"ש. ומכל מקום ירא שמים יצא ידי כולם כמו שכתבנו לעיל אות ל"ח גבי משלוח מנות, ובלאו הכי אדם אוכל רק שיוסיף איזה דבר בסעודה וישתה איזה כוסות יין או שכר ויתכוין לשם מצוה. ומשום דאיכא פלוגתא בזה יש לומר בכל יום קודם סעודה או משלוח מנות הריני בא לקיים מצות סעודת פורים אם אני חייב היום לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה וכו', ויהי נועם וכו'. וכן יאמר קודם משלוח מנות:

מו) ובתב בספר תיקון יששכר דצריך סעודה בפני עצמה בשבת אי איכא שהות ואי לא בתוך סעודה שלישית יאכל דבר אחר לשם סעודת פורים יעו"ש. קול אליהו חלק ב' סימן כ"ח:

מז) ולענין תחנונים אם אומרים ביום ט"ז כתב שם הרב פרי האדמה שפה עה"ק ירושלים ת"ו נהגו שלא לומר לא בשחרית ולא במנחה יעו"ש. וכן כתב בספר ברכות מים שם. ובכתבי מוהר"י אלגאזי מסיק דאם חל יום ט"ז תענית על אביו ואמו דלא